

رواج ازدواج های بی ثبات

عبارت همسان‌گزینی به این دلیل برای این طرح انتخاب شده که معادل فارسی واژه «کفو» در مفاهیم دینی است و بر این اساس افرادی که بیشترین تناسب را دارند و کفو همدیگر هستند، برای هم انتخاب می‌شوند.

روز جمعه به نقل از مدیر پروژه همسان‌گزینی تبیان عنوان شد: از ۲۵ خردادماه تاکنون ۱۶ هزار و ۵۰۰ نفر در بخش همسان‌گزینی سایت تبیان اطلاعات خود را ثبت کرده‌اند و ۱۴۰ ازدواج انجام شده است.

به گزارش سلامت نیوز، روزنامه جهان صنعت نوشت: عبارت همسان‌گزینی به این دلیل برای این طرح انتخاب شده که معادل فارسی واژه «کفو» در مفاهیم دینی است و بر این اساس افرادی که بیشترین تناسب را دارند و کفو همدیگر هستند، برای هم انتخاب می‌شوند.

زهره حسینی درباره این طرح با اشاره به اینکه طرح همسان‌گزینی دارای چهار رکن اصلی شبکه معرفین، مشاوران، راستی‌آزمایی و امناس، گفته بود: هدف از اجرای این طرح آن است که الگویی مناسب بر مبنای سبک زندگی اسلامی ایرانی برای ازدواج جوانان ارایه شود. در این طرح قرار بوده آسیب‌هایی که در سایر سایت‌های همسریابی وجود دارد، از طریق اجرای این برنامه از بین برود.

بیشترین ثبت‌نامی‌ها متولدین دهه ۶۰ بوده‌اند. همچنین هشت درصد از متقاضیان افرادی بوده‌اند که سابقه ازدواج قبلی داشته‌اند که همسرشان فوت شده یا متارکه کرده‌اند و ۹۲ درصد افرادی هستند که سابقه ازدواج ندارند. به لحاظ تحصیلات نیز بیشترین سطح تحصیلی کارشناسی و سپس کارشناسی ارشد و دکترا هستند و از نظر وضعیت اقتصادی و جایگاه مالی افراد نیز اغلب متقاضیان قشر متوسط جامعه هستند.

به گزارش مهر، این طرح با استقبال خوبی مواجه بوده و پروسه معرفی نسبتاً طولانی است و افراد سه ماه برای شناسایی یکدیگر وقت دارند. مدیر این پروژه در پاسخ به این سوال که ازدواج‌های صورت‌گرفته در این سایت تا چه اندازه موفق بوده‌اند عنوان کرده است: در چارچوب این طرح هر شش ماه یک بار میزان رضایتمندی زوجها از ازدواج ارزیابی می‌شود. بر این اساس اولین موردهایی که ازدواج کرده‌اند و نزدیک به شش ماه از ازدواجشان می‌گذرد، اکنون مورد ارزیابی مشاوران قرار گرفته‌اند و تاکنون هیچ مشکلی گزارش نشده است.

همچنین عنوان شده زوج‌هایی که از طریق سرویس همسان‌گزینی تبیان ازدواج می‌کنند پس از شش ماه و ارزیابی ازدواجشان در صورت رضایتمندی، بسته‌های آموزشی مرتبط را دریافت می‌کنند و در صورت عدم رضایت، آموزش‌های جدیدی دریافت کرده و به مشاور خانواده درمانگر ارجاع داده می‌شوند.

درباره میزان رضایتمندی خانواده‌ها از این نوع ازدواج عنوان شده: معرفی از طرف واسطه‌ها به خانواده افراد صورت می‌گیرد و مفهوم این نوع معرفی این نیست که دختر و پسر با یکدیگر در ارتباط باشند.

این مسوول تاکید کرده قطعا به خاطر نوپا بودن طرح ممکن است مخالفت‌هایی وجود داشته باشد یا فرهنگ‌سازی لازم برای اعتماد خانواده‌ها وجود نداشته باشد اما اگر کار به شکل درست و مناسبی انجام شود، کم‌کم اعتماد خانواده‌ها جلب می‌شود. این در حالی است که دکتر قانع‌راد، جامعه‌شناس برخلاف این دیدگاه عنوان می‌کند: این روش‌ها با فرهنگ جامعه ما سازگار

نیست. شما از دید پدر و مادرها به این موضوع نگاه کنید. آیا آنها رضایت می‌دهند عکس و مشخصات دخترشان در یک سایت یا بنگاهی باشد تا کسی بیاید آن را ببیند و او را انتخاب کند؟ در واقع تصور آن برای برخی ایرانی‌ها بسیار سنگین است. دکتر قانع‌راد معتقد است که معمولاً جامعه تن به چنین روش‌هایی نمی‌دهد. اما حالا اعلام شده تا کنون 140 ازدواج از این طریق شکل گرفته است.

از سویی دیگر عنوان شده زمانی که پس از معرفی ادامه کار به خانواده سپرده می‌شود، برای ملاقات فرزندان با یکدیگر به صورت سنتی عمل می‌شود و اگر خانواده‌ها تمایل داشته باشند، تحت نظارت بیرون از منزل نیز ملاقات خواهند کرد. این درست همان اشتباهی است که به گفته این جامعه‌شناس «یک زمانی واسطه‌های انسانی عامل جست‌وجو برای یافتن همسر مناسب برای فرد دیگر بودند. شغلشان این نبود. به طور طبیعی این مساله معرفی دختر و پسر شکل می‌گرفت، آن هم به دلیل کم بودن ارتباطات انسانی بین دختر و پسر که واسطه‌ها در این میان نقش معرف را ایفا می‌کردند. حالا برخی‌ها می‌خواهند واسطه‌های تکنولوژیک را جایگزین واسطه‌های انسانی کنند زیرا معتقدند دختر و پسر هنوز باید به لحاظ محل تحصیل و کار جدا باشند و با یکدیگر ارتباط نداشته باشند».

درباره تفاوت طرح همسان‌گزینی با سایر سایت‌های همسریابی گفته شده سایت‌های همسریابی زیادی وجود دارند که متأسفانه روش‌های مناسبی را برای ازدواج جوانان انتخاب نکرده‌اند. ما حدود یک‌سال این طرح را مورد بررسی قرار دادیم تا بتوانیم به مدلی دست پیدا کنیم که مورد قبول نظام و مبتنی بر نظام دینی و امر واسطه‌گری در دین به عنوان امری مقدس باشد. از طرفی هر مجموعه دیگری که بتواند در این زمینه فعالیت مناسب و مجوزهای لازم را داشته باشد و مورد تایید نظام و حاکمیت باشد، موسسه تبیان آماده همکاری با این مجموعه‌هاست و از هم‌افزایی در این زمینه استقبال می‌شود. مدیر این پروژه تاکید کرده خدمات همسان‌گزینی «تبیان» تنها سرویس رایگان در این زمینه است و سایر سایت‌هایی که در این زمینه فعالند، از متقاضیان خود هزینه‌های هنگفتی دریافت می‌کنند.

به گفته حسینی، وزارت ورزش و جوانان، شورای فرهنگ عمومی، پلیس فتا و به طور کل مجموعه نیروی انتظامی جمهوری اسلامی نیز تنها این سایت را به رسمیت می‌شناسند.

چند روز قبل دکتر محمدامین قانع‌راد، رییس انجمن جامعه‌شناسی ایران در گفت‌وگو با روزنامه جهان‌صنعت به آسیب‌شناسی و موشکافی کامل سایت‌های همسریابی و موسسه‌ها و مراکز همسان‌گزینی پرداخت. وی در تشریح رویه این اتفاق و اقدامی که برای ازدواج در کشور در نظر گرفته شده است عنوان می‌کند: این پروژه به این معناست که مناسبات اجتماعی آدم‌ها با یکدیگر در این جامعه، آنقدر غنی نیست که بتوانند در ارتباطات رودررو در زندگی روزمره خودشان و با واسطه‌های انسانی، همسر خود را پیدا کنند و حالا دستگاه‌های رسمی می‌خواهند این خلاء را با تکنولوژی به منزله میانجی برای یافتن همسر پر کنند.

به گفته دکتر قانع‌راد وقتی واسطه انسانی تضعیف می‌شود، تکنولوژی وارد می‌شود. این مساله به هیچ عنوان پاسخگوی جوانان نخواهد بود و باعث افزایش ازدواج باثبات نخواهد شد. من روی این موضوع نقد دارم. این روش‌ها اشتباه است. کمی قبل خطاب به مسوولان وزارت جوانان پیشنهاد دادم که اگر از ما می‌خواهید عکس دختران و پسرانمان را روی سایت قرار دهیم تا مردم ببینند و انتخاب کنند شما هم عکس و مشخصات فرزندان‌تان را روی این سایت‌ها قرار دهید. در واقع خودشان برای این موضوع ابتدا پیشگام شوند، اگر به روش ابداعی خود ایمان دارند که موفق می‌شوند. در غیر این صورت صرفاً قصد دارند بگویند که ما برای ازدواج آسان جوانان کاری کردیم. وی معتقد است: شیفتگی به تکنولوژی علاوه بر مردم در میان مسوولان هم وجود دارد. زمانی که راهکارهایی برای بازسازی امر اجتماعی ندارند، دست به دامن روش‌های تکنولوژیک می‌شوند و این رویکرد روزبه‌روز باعث تضعیف بیشتر امر اجتماعی خواهد شد.

بر این اساس بحران ازدواج و بی‌اعتمادی نسبت به این مقوله و افزایش طلاق را خود سایت‌های همسریابی دامن خواهند زد و تاثیر و پیامد منفی خواهند داشت. این جامعه‌شناس تاکید می‌کند: خود همین واژه‌هایی که برای همسریابی به کار می‌رود، نشان می‌دهد که در عرصه ازدواج و همسرگزینی یک گذار مفهومی در حال رخ دادن است. پایداری نهاد ازدواج بستگی دارد به اینکه نهادی فرهنگی و اجتماعی باشد نه صرفاً نهادی اقتصادی. واژه‌های سازمان و موسسه برای همسریابی بر دیوانی شدن همسرگزینی و ازدواج دلالت دارد. در واقع مانند این است که قصد دارید شناسنامه‌ای یا پایان کاری را از سازمان یا دستگاهی اداری بگیری. در مساله ازدواج هم کاری که توسط اجتماع باید صورت گیرد، دارد به سازمان یا موسسه به صورت پروژه‌ای واگذار می‌شود. سازمان، نهادی است که براساس اهداف عقلانی تشکیل می‌شود و فاقد خودجوشی‌ها و مناسبات گرم اجتماعی

است. برخلاف روند سازمانی شدن یا دیوانی شدن، ازدواج باید در نهادی ارتباطی شکل بگیرد که خودش هم بخشی از اجتماع است. این خانواده‌ها و گروه‌های خویشاوندی و حلقه‌های معاشرتی هستند که روندهای ازدواج باید درون آنها شکل بگیرد. در واقع مناسبات اجتماعی همچون ازدواج هرچه بی‌واسطه‌تر صورت بگیرد و چهره به چهره‌تر باشد، از عمق و پایداری بیشتری برخوردار می‌شود.

رییس انجمن جامعه‌شناسی ایران رواج وساطت تکنولوژی در ازدواج یا گسترش ازدواج‌های فناورانه را نشان‌دهنده یک نوع جابه‌جایی می‌داند و می‌گوید: سازمان اجتماعی ازدواج دارد جای خود را به سازمان اقتصادی، اداری و تکنولوژیک ازدواج می‌دهد. این سایت‌ها و سازمان‌ها به تقویت نهاد ازدواج، تحکیم نهاد خانواده و کاهش طلاق کمکی نمی‌کنند و برعکس نهاد ازدواج را بیش از پیش تضعیف خواهند کرد.

از نگاه جامعه‌شناختی، ازدواج به دنیای زندگی روزمره مردم تعلق دارد نه اینکه حاصل عملکرد سیستم‌ها باشد. ازدواج چیزی نیست که قوانین و مقررات اداری و موسسه‌ها و بخش دولتی بخواهند به آن سر و سامان دهند. در زندگی روزمره ما گویا اتفاقات یا تحولاتی رخ داده که باعث کاهش توانایی جامعه برای انجام یکی از کارکردهای خودش، یعنی ساماندهی به رخداد ازدواج، شده است. واگذار کردن این کارکرد به سازمان‌ها و نهادهای دولتی سبب می‌شود که زندگی روزمره همان توان پایین‌اش را نیز از دست بدهد. بنابراین سپردن کارکرد همسریابی از فرآیندهای اجتماعی به سازمان‌های اداری و فناورانه به ثمر نخواهد نشست. باید دید چرا زندگی روزمره توانایی خود را در برخی زمینه‌ها از دست داده است و چگونه زندگی اجتماعی را می‌توان توانمندتر ساخت و قدرت آن را برای خلق رویدادهایی خاص افزایش داد؟

این استاد دانشگاه تاکید می‌کند: اگر مسوولان موسسه‌ها و وبگاه‌های همسریابی با این دید به بررسی این عوامل می‌پرداختند، این راه را انتخاب نمی‌کردند. این راه غلط است.

به نظر من با توجه به شرایط فرهنگی در ایران نیازی به این کار نبود. این روند و روش‌های همسریابی از نهاد خانواده ارزش‌زدایی می‌کند. این را دکتر قانع‌راد، جامعه‌شناس برجسته کشور می‌گوید و تاکید می‌کند ارزش‌های فرهنگی و اجتماعی در خانواده و ازدواج را تبدیل به ارزش‌های اقتصادی و سازمانی می‌کند و به این ترتیب نهاد خانواده جاذبه اجتماعی و فرهنگی‌اش را برای جوانان از دست می‌دهد.